



MILJØRAPPORT 2011



Utfylt miljørapport skal være tilgjengelig i hogstmaskin og lassbærer fra oppstart av hogsten. Dette er en del av skogeiers kontraktbetingelser.



FOR VIKEN SKOG BA



Fokus på miljøverdier i skog

Det har i 2011 vært stort fokus på miljø i Viken Skog – og i resten av skogbruket. Året startet med en intern avdekking av skader i nøkkelbiotoper grunnet ureglementert hogst og fortsatte med miljørevisjoner med avvik. Viken Skog var nære en suspensjon av miljøsertifikatet, men takket være fullt fokus og innføring av nye rutiner har Viken Skog kommet styrket ut av prosessen.

Viken Skog ha gjennomført møter med entreprenører, skogeiere, områdedere og tømmeromsetningsledd i hele Norge. Aftenposten og Nationen har kjørt artikkelserier. Det har vært en krevende periode for ansatte i Viken Skog, og det har sikkert vært både frustrerende og forvirrende for den enkelte skogeier med spredt informasjon og skjerpede krav til miljøsjekk ved innmelding av tømmer.

Strategisk plan

For å utvikle skognæringens omdømme, er det viktig å ta vare på miljøverdiene i utøvelsen av næringen. Representantskapet som øverste organ i Viken Skog vedtok 24. november styrets forslag til ny strategisk plan med to hovedmål:

1. Ta vare på mennesker og miljøverdier, og unngå skader.
2. Utvikle skognæringens omdømme og øke dens innflytelse for å ivareta andels-eiernes interesser.

Skader i nøkkelbiotoper

Viken Skog er nå ferdig med første runde av Miljøregistrering i Skog (MiS). Det er over en ti-årsperiode på 12 millioner dekar avsatt 15 600 nøkkelbiotoper tilsvarende 0,2 millioner dekar produktiv skog. Dette har skjedd gjennom kommunevise prosjekter. Under en intern kartlegging for ny runde (Runde 2) med MiS, ble det funnet skader på nøkkelbiotoper. Viken Skog startet derfor en omfattende kartleggingsprosess i hele andelslaget for å avdekke skader. I løpet av 2011 ble 35 av i alt 80 kommuner undersøkt. Prognosen så langt er at noe under 1% av nøkkelbiotop-areal i Viken Skog kan være skadet. Arbeidet gjennomføres etter følgende prosess; Systematisk overvåkning, årsaksbeskrivelse og gjennomføring av avbøtende og korrigerende tiltak, herunder avsetting av erstatningsbiotoper. Blant årsakene er manglende kartutstyr og for lav grad av aktsomhet. Viken Skog har intensivert arbeidet med å få nøkkelbiotopene mer heldekkende over på digitale kart, og i tillegg øke oppmerksomhet om miljøverdiene.

Naturtyper, arter og kulturminner digitalt på samme kart

Fra tillit til kontroll: Viken Skog gjorde første halvår et annet viktig fremskritt for ivaretagelse av biologisk viktige områder (BVO'er). Alle skogbruksledere har nå web map- service med online-linje til Direktoratet for Naturforvaltning, artsdatabank og riksantikvar i ett og samme skjerm-bilde. Linjen fra institusjonene er periodevis blokkert av overbelastning, og presisjonen i dataene er variabel. Dette medfører ekstra tidsbruk og kostnader.

Åpenhet i ekstern kommunikasjon

Under kartlegging av skadene på nøkkelbiotopene gjennomførte Viken Skog åpen ekstern kommunikasjon. Pressemelding med beskrivelse av avvik og håndtering ble utsendt i mars og juni. Aftenposten trykket artikler om Viken Skogs hogst i naturtype og MiS på bakgrunnen kritikk fra miljøbevegelsen. Viken Skog gjennomførte møter med Aftenposten, Norges Naturvernforbund, SABIMA og Fylkesmennesenes miljø- og landbruksavdelinger hvor fakta og tiltak åpent ble gjennomgått. Vi har fått flere gode innspill fra mange hold i prosessen, både fra egen lokalorganisasjon, Veritas, andre tømmeromsetningsledd og miljøbevegelsen. På mange måter har vår håndtering av miljøsak med stor grad av åpenhet om egne feil, ført til en ny mulighet for dialog og utvikling på flere hold.



Foto: Terje Johannesen.

Ekstern revisjon med krevende oppfølging

Kvalitets- og miljørevisjonen utført av Det Norske Veritas (DNV) i juni resulterte i flere omfattende avvik, herunder ett av type alvorlig kategori 1-avvik, «mangelfull styring og kontroll med biologisk viktige områder». Viken Skog fikk frist på en uke til å iverksette midlertidige tiltak for på kort sikt å sikre kontroll i perioden, frem til nye planlagte rutiner var utviklet og implementert. Som en følge av dette ble det innført omfattende kontrolltiltak ved tømmerkjøp. DNV's rapport til PEFC-Norge er tilgjengelig på viken.skog.no under miljø og kontraktbetingelser og miljørapporter. På grunnlag av risikovurdering innførte Viken Skog på høsten mer langsiktige tiltak for å unngå skade på miljøverdier hos våre tømmerleverandører, herunder ansettelse av to miljøcontrollere.

Variable resultater ved intern revisjon

Tjue interne revisorer reviderte i fjor 128 hogster utført i 2010. Det ble fokusert spesielt på ivaretagelse av nøkkelbiotoper på hele eiendommen.

Resultater:

- Ett tilfelle av skadet nøkkelbiotop.
- 9% av hogstene hadde sporskader som ikke var reparert tidsnok. Noe av dette skyldes en svært fuktig sommer som vanskeliggjør reparasjon.
- 16% av hogstene fikk «ikke godkjent» mht. livsløpstrær, der dette er relevant. Dominerende årsak var at trærne ikke var kartfestet.
- 16% av hogstene hvor myr, vann og bekk/vassdrag krevde kantsone hadde mangelfull gjensatt kantsone uten skriftlig holdbar begrunnelse.
- Hele 30% av hogstene var for svakt dokumentert av driftsansvarlig.

Disse resultatene fokuserer på målepunkter med flest avvik. Samtidig er det grunn til å berømme skogeierne og driftsansvarlige for godt dokumenterte og gjennomførte hogst der rapporten viste null feil. Disse gir grunnlag for Viken Skogs miljøsertifikater fremover.

Miljøvurdering før hogst tilgjengelig i hogstmaskin og lassbærer

Kontraktbetingelsene for tømmer overfor skogeierne er miljømessig strammet opp i løpet av 2011. Blant annet innebærer dette at driftsansvarlig må sørge for at utfylt miljøvurdering før hogst skal være tilgjengelig i hogstmaskin og lassbærer ved oppstart av hogsten. Ved rene tømmerkjøp er det skogeier som er driftsansvarlig, ved Viken Skogs tjenester («virkeskontrakt med driftsavtale») er det skogbruksleder som er driftsansvarlig.

FSC-gruppen

Interessen i 2010 var stor blant andelseierne i Viken Skog for å bli medlem av FSC™-gruppen. Dette har gitt betydelige utfordringer i forhold til oppfølging av medlemmene med nødvendig bevissthet og dokumentasjon. Revisjonen gjennomført av Woodmark avdekket mangler i forhold til dette. På bakgrunn av dette er det ikke åpnet for nye medlemmer 2. halvår 2011. Arbeid med tilrettelegging for web-baserte dokumentasjon for gruppens medlemmer er godt i gang. Det ble gjennomført fire obligatoriske kurs for FSC- gruppen med godt oppmøte, 160 deltakere så langt.

Frivillig vern

Skogvernet i Norge har i mange år blitt gjennomført etter prinsippet om «Frivillig vern». Unntaket de siste årene er vern av Trillemarka i 2008 i Sigdal – Rollagsfjella. I 2011 har det blitt vernet fem områder i seks kommuner innen Akershus, Buskerud og Oppland med et samlet areal på ca. 21.700 dekar. Noen av områdene er blitt vernet som en følge av miljøregistrering i skog hvor eksempelvis store deler av en eiendom er blitt nøkkelbiotop, mens andre er etter forslag fra skogeierne. Det er nå vernet ca 2,5% av det produktive skogarealet i Norge, og andelen i Viken Skogs område er i overkant av landsgjennomsnittet.

Henvendelser fra publikum

Viken Skog har loggført 24 miljøhenvendelser fra publikum spredt på ulike temaer. Skogeier har i samarbeid med Viken Skog besvart disse henvendelsene og kommet frem til en avklaring, med unntak av to spørsmål hvor avklaring må vente. Syv av henvendelsene er fulgt opp som avvik. Mest betydelig for miljøverdier er uhell knyttet til forringelse av forholdene for en tiurleik og skadelig hogst av reirbiotop for hønsehauk. Forkortet versjon av logg er tilgjengelig på viken.skog.no under miljø -kontraktbetingelser og miljørapporter.

Fortsatt økning i leveransene til Bioenergi

I 2011 omsatte Viken Skog 322. 000 løskubikkmeter flis til bioenergiformål til ca. 50 ulike varmesentraler. En økning på 24% i forhold til året før og hele 250% de siste fem årene. Dessuten omsatte Viken Skog 54. 000 fastkubikkmeter tømmer til Hallingdal Trepellets for produksjon av pellets i 2011. Viken Skog er involvert i flere prosjekt for å fremme biobasert energibruk.

Håndhevelse av reglene

Selve miljøsertifiseringen med Norsk PEFC Skogstandard (tidligere Skogbrukets miljøstandard/Levende Skog) er **ikke** endret. Hele miljøsaken går på håndhevelsen av de reglene skogbruket selv har vært med på å utarbeide. Det er ganske naturlig at skogbruket blir spurt om liv og lære henger sammen, og det er et selvfølgelig krav fra kundene ute i markedet. De endringene av rutiner som er innført gjelder nettopp håndhevelsen av regelverket, slik at en er sikker at alt tømmeret som Viken Skog selger på vegne av sine andelseiere er «grønt tvers igjennom».

Ordforklaring

- **Nøkkelbiotop:** Biologisk viktig område som er satt av for biologisk mangfold.
- **Sertifisering:** Bekreftelse fra en nøytral tredjepart av at en virksomhets styringssystem oppfyller gitte krav.
- **Standard:** En samling kravpunkter.
- **PEFC:** Program for Endorsement of Forest Certification. (Program for godkjenning av skogsertifisering.)
Omfatter alle Viken Skogs godkjente tømmerleverandører.
- **FSC™:** Forest Stewardship Council™ (Rådet for Skogforvaltning).



Besøksadresse: Hvervenmoen, 47, 3511 Hønefoss
Postadresse: Pb. 500 Sentrum, 3504 Hønefoss
Telefon: 32 10 30 00
Telefaks: 32 10 30 01
E-postadresse: e-post@viken.skog.no
Internett-adresse: viken.skog.no